

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1012/2021
13.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгослав Јакшић адвокат из ..., против туженог ЈП „ЕПС“ Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3792/20 од 16.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3792/20 од 16.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3792/20 од 16.12.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 838/19 од 05.10.2020. године у првом ставу изреке тако што је утврђено да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у делу у коме се наводи да се може извршити обустава неотплаћеног дела зајма од накнаде зараде и других примања или накнаде других трошкова и одредба члана 4. споразума о престанку радног односа тужиоца број ..-16 од 23.12.2016. године, и обавезан тужени да на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати тужиоцу износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 15.01.2017. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу П1 838/19 од 05.10.2020. године тако што је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 2.395,00 динара и обавезан тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 61.326,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде трошкова поступка по жалби исплати тужиоцу износ од 59.076,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је на основу одлуке његовог послодавца од 13.03.2014. године одобрен и исплаћен бескаматни зајам у износу од 72.200,00 динара. Тужилац је, у складу са чланом 5. те одлуке, истог дана дао писмену изјаву којом се сагласио да обрачунска служба туженог, у случају да му радни однос престане пре истека рока за отплату зајма, изврши обуставу у једнократном износу од његове зараде, накнаде зараде и других примања. Радни однос тужиоцу је престао 26.12.2016. године, на основу споразума који је 23.12.2016. године закључио са туженим. Овим споразумом тужени се обавезао на исплату стимулативне накнаде у износу од 578.295,00 динара. Члан 4. споразума садржи сагласност тужиоца да му се стимулативна накнада исплати умањена за износ свих доспелих и недоспелих новчаних обавеза које има према туженом. Тужиоцу је стимулативна отпремнина исплаћена 12.01.2017. године, умањена за износ зајма.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучио да одбије тужбени захтев. По налажењу тог суда, спорна изјава од 13.03.2014. године и члан 4. споразума о престанку радног односа нису у супротности са чланом 123. Закона о раду, а тужилац је на тај начин располагао својим правима и обавезама из уговора о зајму која су облигационоправне природе, у смислу члана 557. и члана 562. став 1. Закона о облигационим односима. С тим у вези, првостепени суд сматра да се стимулативна накнада не може поистоветити са отпремнином која се исплаћује запосленом коме је радни однос престао као вишку запослених и које се запослени, у складу са чланом 60. став 4. Устава Републике Србије, не може одрећи.

Другостепени суд је сматрао да је нижестепени суд погрешно применио материјално право и зато је преиначио првостепену пресуду тако што је усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, отпремнина је један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа које се запослени, у смислу члана 60. став 4. Устава Републике Србије, не може одрећи. Из тог разлога, по становишту другостепеног суда, изјава тужиоца од 14.03.2014. године и члан 4. споразума о престанку радног односа су ништави, у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима.

Изложено правно становиште другостепеног суда о правној природи отпремнине и ништавости изјаве тужиоца, односно члана 4. споразума о престанку радног односа, прихвата и Врховни касациони суд.

Према члану 123. став 1. Закона о раду, послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз престанак запосленог. Сагласно члану 105. став 3. наведеног закона, отпремнина исплаћена у складу са чланом 158. тог закона не сматра се зарадом.

Следствено изложеном, тужени је износ одобреног зајма могао, уз престанак тужиоца, одбити само од његове зараде, али не и стимулативне накнаде. Супротно наводима ревизије, стимулативна накнада има карактер отпремнине јер је тужиоцу исплаћена на основу споразума о престанку радног односа, закљученог у циљу спровођења плана оптимизације (смањења) броја запослених. Такве накнаде тужилац се није могао одрећи (члан 60. став 4. Устава Републике Србије), па су зато ништаве изјава од 13.04.2014. године и члан 4. споразума о престанку радног односа од 23.12.2016. године, чијим потписивањем се тужилац сагласио да се износ зајма одбије од стимулативне накнаде. То даље значи да тужени, тек након исплате стимулативне накнаде, има могућност да тужбом или на други начин од тужиоца потражује исплату зајма, али ни у ком случају не може по том основу умањити његову отпремнину.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука садржана у другом ставу изреке донета је на основу члана 165. став 1. у вези члана 154. ЗПП. По оцени Врховног касационог суда, трошкови тужиоца за одговор на ревизију нису били нужни, због чега је такав његов захтев одбијен.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић